

Melan vuosikertomus 2023

Melan vuosikertomus 2023

Melan sijoitukset olivat vuoden lopussa markkina-arvoltaan 362,6 miljoonaa euroa (2022: 324,3) sisältäen sijoitustilit. **Sijoitustoiminnan käyvin arvoin laskettu tulos oli 8,2 % sitoutuneelle pääomalle.** Kokonaisliikekulumme säilyivät lähes vuoden 2022 tasolla nousten maltillisesti.

Apurahoista ja poronhoidosta vakuutettujen määrät pysyivät samalla tasolla vuoteen 2022 verrattuna. Muiden asiakasryhmien määrä laski edellisten vuosien tapaan.

Vuoden lopussa **Mela maksoi työeläkettä 90 830 henkilölle, joista apurahansaaajia oli 361 henkilöä.** Asiakkaamme siirtyivät työuraansa perustuvalla työeläkkeelle keskimäärin 63,0-vuotiaina.

Sijoitusten tuotto

+8,2 %

vuonna 2022 -11,1 %

Maksetut etuudet

1 072,3 milj. €

vuonna 2022 1 020,1 milj. €

Vakuutettuja asiakkaita 31.12.2023

73 200 hlöä

31.12.2022 75 100 hlöä

Sijoitusten arvo

362,6 milj. €

vuonna 2022 324,3 milj. €

Vakuutusmaksutulo

188,9 milj. €

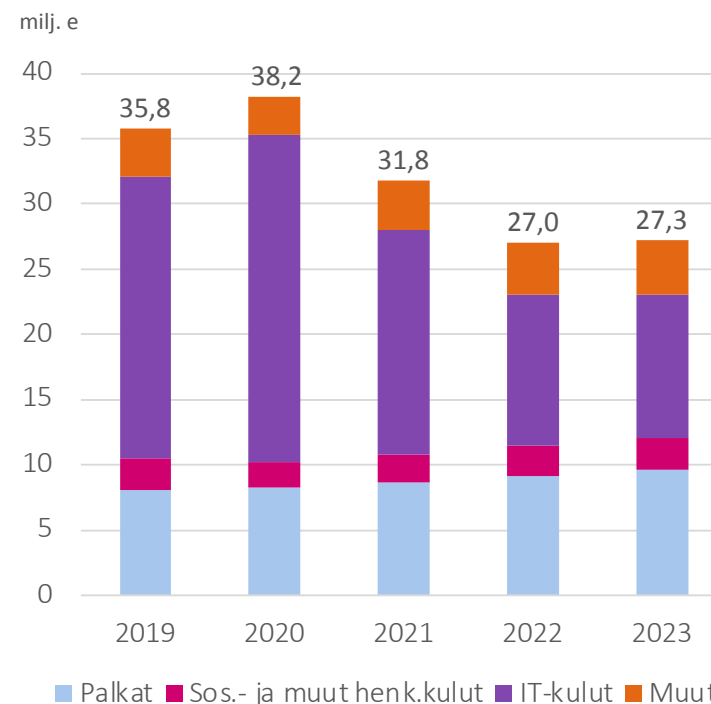
vuonna 2022 188,9 milj. €

Maksettuja eläkkeitä 31.12.2023

115 900 kpl

31.12.2022 122 300 kpl

Liikekulujen kehitys 2019–2023

Sisällys

Hallituksen toimintakertomus vuodelta 2023 2

Yhteenveto vuoden 2023 toiminnasta	2
Asiakaskokemus.....	2
Henkilöstö.....	2
Talous ja tehokkuus	2
Asiakkaat ja etuudensaajat	3
Tulevaisuuden näkymät	3
Vaikuttavuus	4
Osallistuimme asiantuntijoina lainsäädännön kehittämiseen.....	4
Vakuutettujen työkyvyn edistäminen	4
Kansainvälinen yhteistyö	5
Vastuullisuus	6
Vastuu asiakkaista.....	6
Vastuu henkilöstöstä	6
Toiminnan eettisyys ja sijoitustoiminnan vastuullisuus	6
Asiakkuus	7
MYEL-vakuutus	7
MYEL-eläkkeet	8
MYELin mukainen kuntoutus	9
Luopumisetuudet	9
Työtapaturma- ja ammattitautivakuutus	9
Mela-sairauspäiväraha.....	10
Lomitus	11
Asiakaspalvelu.....	12
Henkilöstö	13
Talous ja tehokkuus.....	14
Liikekulut.....	14
Sijoitustoiminta.....	14
Valtion ja Kansaneläkelaitoksen maksuosuudet	15
Asiakkaiden maksuosuus	15
Vastuovelka	15
Prosessien ja toiminnan kehittäminen.....	15

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	15
--	----

Melan tuotot ja kulut pääryhmittäin vuonna 2023	17
---	----

Melan hallintoelimet 2023 18

Melan vuosi lukuina 2023 24

Keskeiset luvut	24
Melan maksamat eläkkeet	25
Alkanneet uudet Melan eläkkeet	26
MATA-tapaturmavakuutuksen korvaukset.....	27
Melan vakuutukset ja vakuutusmaksut	28
Valtion osuudet Melan menoista	29

Hallituksen toimintakertomus vuodelta 2023

Yhteenveto vuoden 2023 toiminnasta

Vuosi 2023 oli Melassa sukupolvenvaihdoksen vuosi. Helmikuun alussa Heli Backman otti vastaan toimitusjohtajan tehtävät Päivi Huotarin siirtyessä eläkkeelle. Syyskuun alussa Melan korvauspalveluista ja tietohallinnosta vastaavana johtajana aloitti Mika Paananen, kun Antti Huhtamäki siirtyi eläkkeelle. Samassa yhteydessä vakuutus- ja asiakaspalveluyksikkö siirtyi Päivi Wallinin johtoon.

Valmistelimme Melan uuden strategian kaudelle 2024–2027. Strategian uudistamisen tavoitteena on luoda edellytykset asiakkaidemme sosiaaliturvan toimeenpanolle ja kehittämiselle, asiakasläheisesti ja kustannustehokkaasti.

Asiakaskokemus

Panostimme tapaturmavakuutusasioiden käsittelyaikojen parantamiseen kehittämällä käsittelyn ja raportoinnin prosesseja. Asiat otetaan käsittelyyn seitsemässä päivässä ja ratkaistaan lähes aina kuukauden sisällä siitä, kun asiaan liittyvät viimeiset asiakirjat ovat saapuneet Melaan.

Lisäsimme vuoden aikana automaattiviestejä asiakasviestinnässämme. Asiakas saa automaattisesti ilmoituksen tekstiviestinä tai sähköpostina, kun hänelle on lähetetty asiointipalveluun viesti. Asiakkaiden tyytyväisyys Melan palveluihin on tämän myötä lisääntynyt. Asiakkaiden antama arvosana käsittelyn aikaisen tiedon saannista on selvästi parantunut automaattiviestien käyttöönnoton jälkeen.

Välitä viljelijästä -projekti jatkui erillismäärärahan turvin. Uuden hallituksen hallitusohjelmassa projektin toimet on luvattu vakinaistaa vuoden 2025 alussa.

Tuimme aktiivisesti sosiaali- ja terveysministeriötä tähän liittyvässä lainvalmistelussa. Projektin vaikuttavuuden arvioimiseksi teetimme tutkimuksen ulkopuolisella riippumattomalla taholla. E2 tutkimuksen tutkimustulosten mukaan projektin toimenpiteillä on ollut merkittäviä vaikutuksia yrittäjien työkykyyn ja hyvinvointiin.

Lomituksen paikallisyksikkörakenteen uudistaminen jatkui. Vuonna 2023 lomituspalveluiden toimeenpanosta vastasi 12 paikallisyksikköä. Käynnistimme paikallisyksiköiden toiminnan ohjauksen ja seurannan kehittämisen. Tämän tavoitteena on tukea paikallisyksiköitä jatkossa etupainotteisemmin.

Henkilöstö

Melalle myönnettiin jälleen Innostavimmat työpaikat -tunnus. Tunnus perustuu Melassa tehtyyn henkilöstötutkimukseen ja sen tuloksissa näkyy pitkäjänteinen työmme henkilöstön hyvinvoinnin parantamiseksi. Sekä tutkimuksen kokonaistulos että kaikki mitatut osa-alueet – sitoutuminen, johtaminen, suorituskky ja omistautuneisuus – ovat Melassa selvästi ulkoisen vertailuaineiston yläpuolella. Kokonaistuloksen kertova PeoplePower-indeksi nousi yli kuusi pistettä edellisestä kerrasta, mikä on erittäin merkittävä muutos.

Jatkoimme hybridityöskentelyä. Käynnistimme pääkonttorissa toimitilamuutoksen suunnittelun, jotta tilamme palvelisivat parhaalla mahdollisella tavalla nykyistä työskentelytapaa. Myös Kuopion asiakaspalvelupiste sai uudet tilat vuoden aikana.

Talous ja tehokkuus

Kokonaisliikekulut säilyivät edellisen vuoden tasolla. Sijoitustoiminnan käyvin arvoin laskettu tulos oli 8,2 % sitoutuneelle pääomalle.

Asiakkaat ja etuudensaajat

73 233 vakuutettua ja 91 144 eläkkeensaajaa

Melalla oli vuoden 2023 päättyessä

- 52 878 MYEL-vakuutettua asiakasta, joista 48 859 maatalousyrittäjää (sisältäen kalastajat, metsätalousyrittäjät ja poronhoitajat) ja 4 038 apurahansaajaa
- 73 049 työajan MATA-vakuutettua asiakasta
- 91 144 eläkkeensaajaa, joista 361 apurahansaajia

MYEL-vakuutettujen määrä väheni edellisestä vuodesta 2,5 %, MATA-vakuutettujen 2,4 % ja eläkkeensaajien 4,9 %.

Lähes 80 000 hakemusta

Vuonna 2023 Melaan saapui 79 983 hakemusta. Vuonna 2022 hakemusten kokonaismäärää kasvattivat muun muassa vakuutusasioissa taiteilijoiden saamat korona-apurahat, eläkeasioissa poikkeuksellisen suuri työeläkeindeksikorotus sekä perintäasioissa taloudellisen tilanteen aiheuttamat maksuvaikeudet. Vuonna 2023 tilanne näissä hakemusmäärissä tasoittui lähemmäs vuoden 2021 tasoa.

Tapaturma-asioiden hakemusmäärien kasvussa näkyy muun muassa hoito- ja lääkekorvausten nopeutunut käsittely. Käsittelyn nopeutumisen myötä olemme maksaneet enemmän yksittäisiä korvaussuorituksia aiemmin koostesuorituksina maksettujen korvausten sijaan.

Saapuneet hakemukset	2023	2022	Muutos edellisestä vuodesta
Vakuutusasiat	32 844	35 232	-6,8 %
Perintäasiat	441	504	-12,5 %
Luopumisasiat	134	324	-58,6 %
Työeläkeasiat	8 724	9 649	-9,6 %
MATA-korvausasiat	29 085	27 669	+5,1 %

Saapuneet hakemukset	2023	2022	Muutos edellisestä vuodesta
Mela-sairauspäivärahat	8 188	8 328	-1,7 %
Lomitusasiat	567	556	+2,0 %
Yhteensä	79 983	82 262	-2,8 %

Tulevaisuuden näkymät

Uudistimme strategiamme vuosille 2024–2027. Strategia keskittyy muun muassa asiakaskokemuksen parantamiseen, prosessien virtaviivaistamiseen sekä toiminnan tehostamiseen. Päivitämme alkuvuodesta 2024 myös viestintästrategiamme ja henkilöstöstrategiamme uudelle strategiakaudelle.

Valmistaudumme Välitä viljelijästä -toiminnan vakinaistamiseen tukemalla edelleen sosiaali- ja terveysministeriötä lainvalmistelussa sekä valmistelemalla lainsäädännön toimeenpanoon liittyvät käytännön toimet vuoden 2025 alkuun mennessä.

Seuraamme käynnissä olevaa eläkeuudistusta ja arvioimme sen vaikutuksia Melassa vakuutettujen eläketurvaan.

Teemme pohja-analyysin Melan asiakaspalvelun kokonaisuudesta ja laadimme kehittämissuunnitelman, jossa lisätään suunnitelmallisesti digitaalisia palvelumahdollisuuksia.

Lomituksessa tuemme paikallisyksiköitä aiempaa etupainotteisemmin ottamalla käyttöön uuden palaute- ja tavoitekeskustelumallin ja tuottamalla paikallisyksiköille työkaluja niiden sisäisen valvonnan ja johtamisen tueksi. Edistämme lomittajien saatavuutta yhteistyössä paikallisyksiköiden ja sidosryhmien kanssa.

Vaikuttavuus

Osallistuimme asiantuntijoina lainsäädännön kehittämiseen

Osallistuimme aktiivisesti asiakaskuntamme sosiaaliturvan kehittämiseen avustamalla sosiaali- ja terveysministeriötä lainvalmistelutyössä sekä tuomalla esiin asiakkaidemme työn erityispiirteitä ja -tarpeita.

Valmistelimme apurahansaajien MYEL-työtulon tarkistamista koskevan lakiesityksen yhteistyössä ministeriön kanssa. Vuoden 2024 alusta apurahansaajan MYEL-työtuloa voidaan tarkistaa kesken vakuutuskauden, kun tietyt ehdot täyttyvät.

Vakuutettujen työkyvyn edistäminen

Tuemme vakuutettujen työkykyä ja ehkäisemme työtapaturmia työkykypalveluiden, tapaturmavakuutukseen perustuvan työturvallisuustyön ja Välitä viljelijästä -projektin avulla. Maatalousyrittäjien työkyvyn edistämässä keskeisiä työkaluja ovat myös lomituspalvelut ja työterveyshuollon kanssa tehtävä yhteistyö.

Järjestimme sekä maatalousyrittäjille että apurahansaajille verkkovälitteisiä koulutuksia työkyvyn tukemiseksi. Viljelijän työkykymittari -palvelua kehitettiin edelleen ja sillä oli vuoden aikana lähes 2 000 käyttäjää.

Järjestimme työhyvinvointiaiheisia lähitapahtumia ja tarjosimme sekä maatalousyrittäjä- että apurahansaaja-asiakkaillemme työhyvinvointineuvojan palveluita. Tuotimme työhyvinvointiaiheista materiaalia valtakunnalliseen Osaava farmari -hankkeeseen.

Seuraamme maatalousyrittäjien työkykyä mittaavia indikaattoreita Kantarin keräämällä Tyhy-barometrillä. Maatalouden heikko kannattavuus ja talousvaikeudet näkyivät toimintakertomusvuoden barometrin tuloksissa muun muassa

psykyllisen oireilun, stressin ja työtyytyväisyystulosten heikentymisenä edellisvuosiin verrattuna.

Välitä viljelijästä -projekti jatkui

Vuonna 2017 käynnistynyt Välitä viljelijästä -projekti jatkui valtion erillismäärärahan turvin. Vuonna 2023 projektirahaa käytettiin vähän vajaat 2,1 miljoonaa euroa.

Projektin keskeisiä toimenpiteitä olivat projektityöntekijöiden tarjoama konsultaatioapu maatalousyrittäjille ja maatalousyrittäjien ohjaus tarpeellisen avun piiriin muun muassa ostopalvelusitoumuksien turvin. Riippumattoman tutkimuslaitos E2 tutkimuksen mukaan projektin toimenpiteet koettiin vaikuttaviksi. Erityisesti projektityöntekijöiden tarjoama apu ja ostopalvelusitoumuksilla saatu terapia-apu ovat parantaneet merkittävästi maatalousyrittäjien työkykyä ja hyvinvointia. Tulosten perusteella projektilla on ollut myönteisiä vaikutuksia myös yrittäjien työuriin ja sairastavuuden vähenemiseen sekä Suomen huoltovarmuuteen.

Vuoden aikana teimme projektiin liittyviä tilakäyntejä ja etätapaamisia yhteensä 2 685 (vuonna 2022: 2 450). Laajensimme myös työkykykoordinaattoritoimintaa valtakunnalliseksi.

Pidimme sidosryhmille 25 verkostotreffitapahtumaa, joilla tavoitimme 1 351 henkilöä. Uusia verkostosopimuskumppaneita saimme 14 kappaletta.

Maatalousyrittäjien työterveyshuolto

Maatalousyrittäjien työterveyshuoltoon kuului vuoden lopussa 27,8 % MYEL-vakuutetuista maatalousyrittäjistä (2022: 31,7 %). Pyrimme nostamaan työterveyshuollon liittymisastetta markkinoimalla uudistettua työterveyshuoltosovellusta sekä pitämään yllä palveluntuottajien maatalouden toimialaosaamista kouluttamalla työterveystiimejä.

Järjestimme koulutuksia työterveyshoitajille sekä osallistuimme alueellisiin hyvinvointialueiden verkostotapaamisiin ja MTK-liittojen työterveyshuoltopalaveriin.

Työturvallisuustyö

Turvaamme asiakkaidemme työkykyä myös maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilakiin perustuvalla työturvallisuustyöllä, joka rahoitetaan MATA-työajan tapaturmavakuutuksen kokonaiskustannuksista. Käytännössä tämä tarkoittaa tapaturmien ja ammattitautien ennaltaehkäisyä neuvonnan, tiedottamisen, koulutuksen ja työturvallisuusapurahojen avulla. Käytimme vuoden aikana työturvallisuustyöhön noin 0,4 miljoonaa euroa, josta työturvallisuusapurahoihin noin 72 000 euroa. Uusiin apurahahankkeisiin myönnettiin noin 82 000 euroa.

Lisäsimme palveluihimme uuden maatalouteen räätälöidyn työturvallisuuskorttikoulutuksen. Sen avulla maatalousyrittäjät voivat kiinnittää huomiota maatalon vaaroihin, riskeihin ja työtapaturmien torjuntaan sekä huomioida yhteisen työpaikan turvallisuutta. Tarjosimme hyvinvointipäivillä asiakkaille mahdollisuuden testata tyypillisimpiä maatalon vaaranpaikkoja virtuaalikokemuksen kautta. Järjestimme luonnonvara-alan oppilaitoksille suunnatun Fiksut farmivideot -työturvallisuuskilpailun. Toista kertaa järjestettyyn kilpailuun osallistui yli 100 opiskelijaa eri puolilta Suomea.

Kansainvälinen yhteistyö

Olimme mukana kansainvälisissä sosiaaliturva-alan yhteistyöverkostoissa, ISSAssa ja ENASPissa.

Mela on jäsenenä International Social Security Associationissa (ISSA), joka on maailman sosiaaliturvalaitosten yhteistyöjärjestö. ISSAan kuuluu noin 320 sosiaaliturvalaitosta 160 maasta. Muita jäseniä Suomesta ovat Eläketurvakeskus, Kansaneläkelaitos, Keva, Tapaturmavakuutuskeskus ja Työllisyysrahasto. Sosiaali- ja terveysministeriö ja Työterveyslaitos ovat ISSAn liitännäisjäseniä. ISSAn

suomalaiset jäsenorganisaatiot kokoontuvat säännöllisesti keskustelemaan ajankohtaisista ISSAn toimintaan liittyvistä kysymyksistä.

Mela on aktiivisesti mukana ISSAn kansainvälisen maatalousjaoston (International Section of the ISSA on Prevention in Agriculture) toiminnassa. Jaoston tavoitteena on edistää työtapaturmien ja ammattitautien ennaltaehkäisyä maa-, metsä- ja puutarhataloudessa sekä toteuttaa toimia, joilla edistetään näillä aloilla työskentelevien työterveyttä ja -hyvinvointia. Jaosto jakaa tutkimustietoa ja hyviä käytäntöjä sekä järjestää seminaareja. Jaosto on julkaissut Vision Zero in Agriculture -oppaan maatalouden työturvallisuusriskien arviointiin ja hallintaan. Mela on mukana maatalousjaoston neuvottelukunnassa (Advisory Board).

ENASP (European Network for Agricultural Social Protection Systems) on viiden maan maatalouden sosiaaliturvalaitosten muodostama yhteistyöverkosto. Näissä maissa on yleisen sosiaaliturvajärjestelmän rinnalla maatalousalaa koskevat erityisjärjestelmät. Verkostoon kuuluvat Melan lisäksi KRUS (Puola), MSA (Ranska), SVLFG (Saksa) sekä SVS (Itävalta).

ENASPin jäsenorganisaatiot tarjoavat maatalousyrittäjille kattavaa lakisääteistä sosiaaliturvaa kuten eläke- ja tapaturmaturvaa, työtapaturmien ja ammattitautien ehkäisemiseen tähtäviä toimia sekä erilaisia palveluita. ENASPin jäsenet kokoontuvat säännöllisesti jakamaan sosiaaliturvan toimeenpanoon ja työturvallisuuden ja -hyvinvoinnin edistämiseen liittyviä hyviä käytäntöjä. ENASP osallistuu myös erilaisiin EU-tason työryhmiin ja nostaa esiin maatalousyrittäjien sosiaaliturvaan liittyviä kysymyksiä maatalousväestöä koskevassa poliittisessa keskustelussa. Ajankohtaisia teemoja ovat esimerkiksi digitalisaatio sosiaaliturvan toimeenpanossa sekä ilmastomuutoksen vaikutukset maatalousyrittäjien sosiaaliturvan tarpeisiin.

Vastuullisuus

Melalla on vastuullinen perustehtävä huolehtia asiantuntevasti asiakkaidemme sosiaaliturvasta ja hyvinvoinnista eri elämäntilanteissa. Vastuullisuutta Melan liiketoiminnassa ohjaavat strategian ja arvojen lisäksi vastuullisen sijoittamisen periaatteet.

Lakisääteisenä työeläkevakuuttajana jo Melan perustehtävä on vastuullista toimintaa. Myös julkisiin varoihin perustuva rahoituspohja tuo velvollisuuden toimia vastuullisesti. Sosiaalinen vastuu tarkoittaa Melassa eläketurvan laadukasta ja sujuvaa toimeenpanoa, asiakkaidemme työkyvyn tukemista sekä työntekijöihimme liittyvää vastuullisuutta aina tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta ihmisoikeuksiin, monimuotoisuuteen sekä työntekijöiden hyvinvointiin.

Vastuu asiakkaista

Huolehdimme asiakkaidemme lakisääteisen sosiaaliturvan toteutumisesta ja palvelun laadukkaasta toimeenpanosta.

Työkykypalveluidemme avulla pyrimme tukemaan asiakkaidemme työkykyä ja ennaltaehkäisemään työtapaturmia ja ammattitauteja, ja sitä kautta vaikuttamaan koko yhteiskuntaa koskevaan työurien pidentämisen tavoitteeseen. Asiakkaidemme työkyvyn edistämällä sekä lomitustoiminnan laadukkaalla toimeenpanolla haluamme osaltamme varmistaa suomalaisen ruokaketjun toimivuutta osana yhteiskuntamme huoltovarmuuteen tähtäävää toimintaa.

Vastuu henkilöstöstä

Osaava työvoima on yksi Melan tärkeimmistä voimavaroista. Työoloista sekä henkilöstön työhyvinvoinnista huolehtimalla mahdollistamme myös parhaan asiakaskokemuksen.

Henkilöstön koulutus on Melassa tärkeässä roolissa. Vuonna 2023 henkilöstö

raportoi keskimäärin 2,5 koulutuspäivää / henkilö. Melassa on tehty pitkäjänteisesti ja määrätietoisesti työtä henkilöstön hyvinvoinnin ja työolojen kehittämiseksi. Tähän kuuluu muun muassa laaja etätyöskentelymahdollisuus, kattava työn ulkopuolinen kerhotoiminta sekä työsuhte-edut. Tunnustuksena henkilöstön työolojen ja perhe-elämän yhteen sovittamisesta Mela on saanut jo vuonna 2022 Väestöliiton myöntämän Perheystävällinen työpaikka -tunnuksen. Tunnus kertoo työnantajan sosiaalisesta vastuullisuudesta ja sitoutumisesta perheystävällisyyden toteuttamiseen työyhteisössä.

Marraskuussa Mela osallistui ensimmäistä kertaa kansalliseen Lapsi mukaan töihin -päivään. Loppuvuodesta 2023 Melassa suoritettujen Henkilöstötutkimuksen tulokset paranivat merkittävästi aikaisempiin verrattuna ja Mela pääsi mukaan Suomen Innostavimmat työpaikat 2023-yritysten joukkoon tuloksella AA+.

Toiminnan eettisyys ja sijoitustoiminnan vastuullisuus

Huolehdimme compliance-toiminnon, riskienhallinnan sekä sisäisen valvonnan ja tarkastuksen keinoin sääntöjen ja toimintatapojen noudattamisesta. Näin varmistamme taloudellisen, tehokkaan ja tuloksellisen toiminnan sekä johtamisinformaation luotettavuuden. Melassa on käytössä eettiset ohjeet ja otimme joulukuussa 2023 käyttöön riippumattoman whistleblowing-kanavan vakavien väärinkäytösten ilmoittamiseen.

Sijoitustoimintamme perustuu hallituksen vuosittain hyväksymään sijoitussuunnitelmaan. Melan tulee sijoitustoiminnassaan huolehtia sijoitusten riittävästä hajautuksesta tuotto, riskikantokyky ja varojen vakuutusliikekohtaiset likvidisyysvaatimukset huomioiden. Sijoitustoiminnassa otamme huomioon ympäristöön (environment), yhteiskuntaan (society) ja hyvään hallintotapaan (governance) liittyvät tekijät (ESG). Saavuttaaksemme vastuullisuustavoitteet edellyttämme yhteistyökumppaneillemme näkyvää vastuullisen sijoittamisen näkökulmaa sijoitusprosessissa ja seuraamme säännöllisesti vastuullisuuteen liittyvien tunnuslukujen kehitystä.

Asiakkuus

MYEL-vakuutus

Vakuutamme maatalousyrittäjien eläkelain perusteella maatalousyrittäjät, metsätalousyrittäjät, kalastajat, poronhoitajat, heidän perheenjäsenensä sekä apurahalla työskentelevät tieteen ja taiteen tekijät.

Maatalousyrittäjän MYEL-vakuutukseen kuului vuoden 2023 lopussa

- 48 859 maatalousyrittäjää (sisältäen kalastajat, poronhoitajat ja metsätalouden harjoittajat).
- Maatalousyrittäjiä oli vakuutettuina 36 394 maatilalta.

Apurahansaajien MYEL-vakuutukseen kuului vuoden 2023 lopussa

- 4 038 apurahansaajaa.
- Vuoden aikana vakuutettuna oli kaikkiaan 6 948 henkilöä, joista taiteilijoita oli 36 % ja tieteentekijöitä 64 %.

Apurahansaajien vakuutusjaksot olivat keskimäärin 18,4 kuukauden mittaisia. Keskimääräinen vakuutusjaksojen pituus kasvoi kuukaudella edelliseen vuoteen verrattuna.

Apurahoista ja poronhoidosta vakuutettujen määrät pysyivät samalla tasolla edelliseen vuoteen verrattuna muiden asiakasryhmien määrän laskiessa edellisvuosien tapaan.

MYEL-vakuutetut 31.12.2023

Asiakasryhmät	2023	2022	Muutos edellisestä vuodesta, %
Maatilatalous	45 648	47 013	-2,9 %
Metsätalous	3 206	3 248	-1,3 %
Poronhoito	935	917	+2,0 %
Kalastus	478	489	-2,2 %
Apurahansaaja	4 038	3 979	+1,5 %

Taulukko sisältää myös perheenjäsenet. Sama henkilö voi olla vakuutettuna eri asiakasryhmissä.

MYEL-työtulo

Maatalousyrittäjien ja apurahansaajien sosiaaliturvaetuudet lasketaan henkilökohtaisesta MYEL-työtulosta.

Maatalousyrittäjien keskimääräinen MYEL-työtulo vuoden lopussa

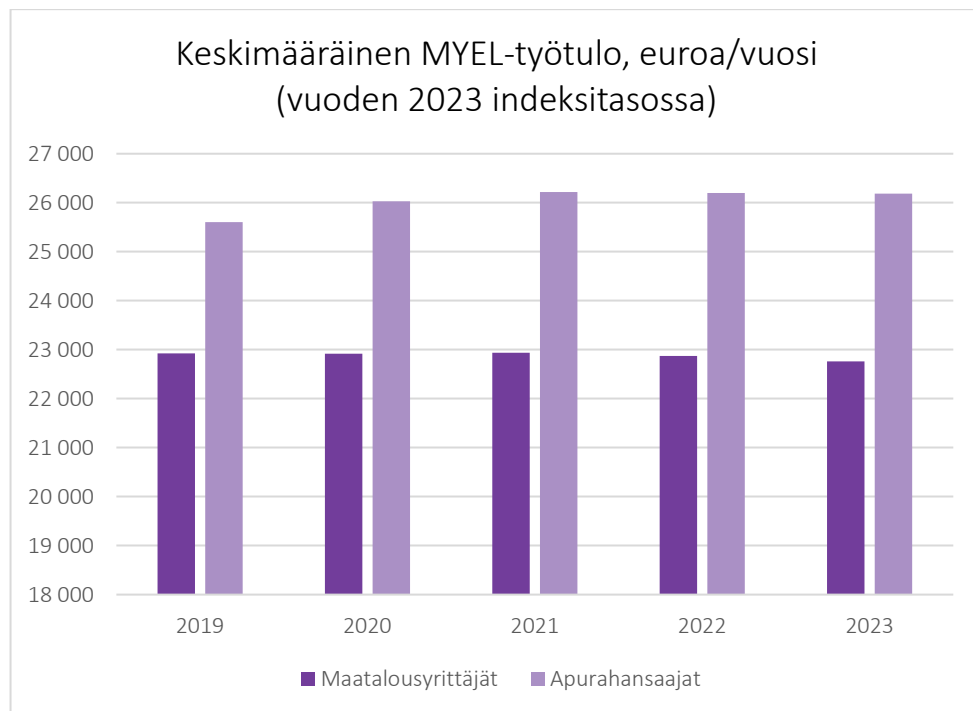
- 22 762 euroa vuodessa eli 1 897 euroa kuukaudessa.
- 3,3 % nousua vuoteen 2022 nähden.

Apurahansaajien keskimääräinen MYEL-työtulo vuoden lopussa vuotuisesti työtuloksi muutettuna

- 26 184 euroa eli 2 182 euroa kuukaudessa.
- 3,7 % nousua vuoteen 2022 nähden.

Kuva 1.

MYEL-työtulon kehitys maatalousyrittäjillä ja apurahansaajilla.

MYEL-eläkkeet

MYEL-eläkkeet ovat osa työeläkejärjestelmää. Vuonna 2023 Mela maksoi työeläkkeitä yhteensä 1 013 miljoonaa euroa. Tästä MYEL-eläkkeiden osuus oli 761 miljoonaa euroa.

Vuoden lopussa Mela maksoi työeläkettä 90 830 henkilölle, joista apurahansaajia oli 361 henkilöä. Työeläkettä Melasta saavien henkilöiden määrä aleni vuoden aikana 4,7 %. Melan osuus kaikista työeläkejärjestelmän mukaisista eläkkeistä on noin 6 % eläkkeiden lukumäärillä mitattuna.

Asiakkaamme siirtyivät työuraansa perustuvalla työeläkkeelle keskimäärin 63,0-vuotiaina. Sekä vanhuuseläkkeelle että työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneiden keski-ikä kasvoi hieman, mutta yhteinen keski-ikä aleni hieman johtuen vanhuuseläkkeiden suhteellisesti pienemmästä määrästä.

Vanhuuseläkehakemuksia saapui Melaan yhteensä 1 923 kpl. Hakemusten määrä pieneni hieman edellisvuodesta, sillä vuoden 2023 poikkeuksellisen suuri työeläkeindeksikorotus nosti hakemusten määrää vuonna 2022.

- Vuonna 2023 alkanut vanhuuseläke oli suuruudeltaan keskimäärin 1 453 euroa kuukaudessa, josta MYEL-eläkkeen osuus oli 1 030 euroa kuukaudessa.
- Kaikkien maksussa olevien vanhuuseläkkeiden suuruus oli keskimäärin 889 euroa kuukaudessa, josta MYEL-eläkkeen osuus oli 670 euroa kuukaudessa.

Työkyvyttömyyseläkehakemuksista vajaa 70 % hyväksyttiin. Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnassa eläkepäättöksistämme muuttui 14,7 %. Osuus nousi edellisvuodesta kohoten hieman alaa korkeammaksi, mutta selittyy Melan pienekköjen valitusmäärien satunnaisvaihtelulla.

Uusia **osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen** (OVE) hakemuksia tuli vuoden aikana 452 kpl, mikä on 48 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Vuoden 2023 iso eläkeindeksikorotus nosti hakijoiden määrää vuonna 2022.

Vaikka uusia perhe-, työura- ja työkyvyttömyyseläkkeitä haettiin lähes sama määrä kuin vuonna 2022, niin silti uusien eläkehakemusten määrä väheni noin 15 % vuonna 2023.

Eri eläkettä saavien asiakkaiden lukumäärät 31.12.2023

Eläkelaji	2023	2022	Muutos edellisestä vuodesta
Vanhuuseläke	81 622	85 851	-4,9 %
Perhe-eläke	24 925	26 117	-4,6 %
Työkyvyttömyyseläke	2 533	2 745	-7,7 %
Osittainen vanhuuseläke	1 236	1 172	+5,5 %
Osa-aikaeläke	0	2	-100,0 %
Työuraeläke	2	3	-33,3 %
Työeläkkeensaajat yhteensä	90 830	95 288	-4,7 %

Asiakas voi saada oman työeläkkeensä rinnalla myös perhe-eläkettä.

MYELin mukainen kuntoutus

Mela korvaa Maatalousyrittäjien eläkelain mukaista kuntoutusta. MYEL-kuntoutusta voi saada, jos on riski jäädä lähivuosina sairauden perusteella työkyvyttömyyseläkkeelle, ja jos työkyvyttömyyden uhkaa voidaan alentaa tai siirtää ammatillisen kuntoutuksen keinoin.

Eläkelakiin perustuvaan ammatilliseen kuntoutukseen käytettiin vuoden aikana 0,7 miljoonaa euroa. Summa sisältää kuntoutusrahat, tutkimuskulut ja apuvälineet. Kuntoutusrahaa sai vuoden lopussa 17 henkilöä.

Luopumisetuudet

Luopumistuki

Uusia luopumistukia ei ole myönnetty 31.12.2018 jälkeen, mutta luopumistukien kannanhoito jatkuu edelleen. Maksussa olevien luopumistukien määrä väheni 35 % verrattuna edelliseen vuoteen. Luopumistukea maksettiin vuoden lopussa 614 henkilölle ja yhteensä 7,4 miljoonalla eurolla vuoden aikana.

Luopumiseläke

Mela hoitaa vuonna 1993 päättyneen luopumiseläkelain mukaisia etuuksia. Maksoimme luopumiseläkettä vuoden lopussa 4 216 henkilölle ja yhteensä 14,8 miljoonalla eurolla vuoden aikana. Luopumiseläkkeen saajien määrä väheni edellisestä vuodesta noin 14 %.

Työtapaturma- ja ammattitautivakuutus

MATA-työtapaturma- ja ammattitautivakuutus korvaa maatalousyrittäjä- ja apurahatyössä sattuneet tapaturmat sekä näistä töistä aiheutuneet ammattitaudit. Vuoden 2023 lopussa MATA-työtapaturma- ja ammattitautivakuutus oli voimassa 73 049 henkilöllä, joista 4 038 oli apurahansaajia.

Vapaa-ajan MATA-tapaturmavakuutus korvaa yksityistalouden töissä sekä vapaa-ajalla sattuneet vahingot. Vapaa-ajan MATA-vakuutus oli vuoden lopussa 47 839 henkilöllä, joista 714 oli apurahansaajia.

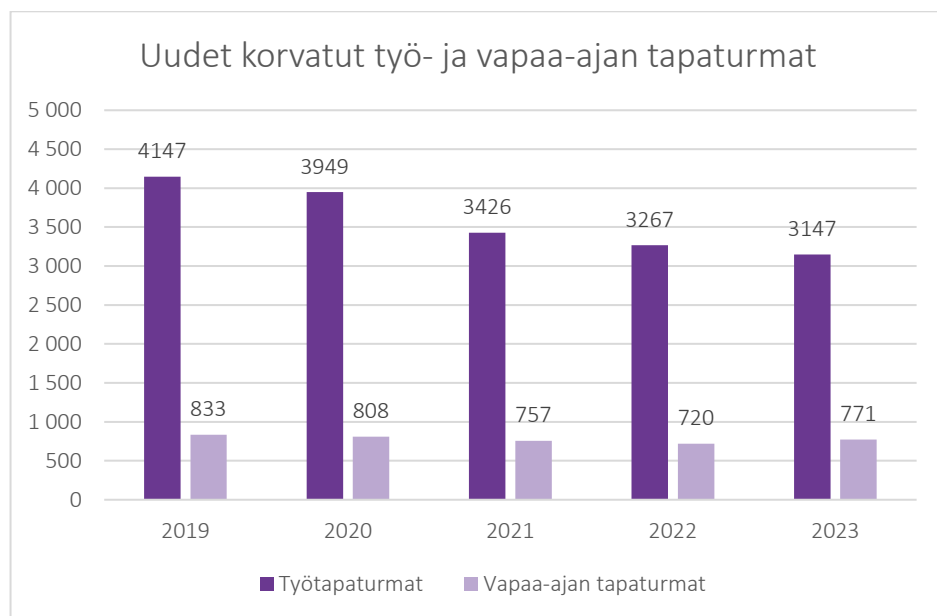
Sekä työajan vakuutukset että vapaa-ajan vakuutusten määrä vähenivät hieman edellisvuodesta.

MATA-korvaukset

Työajan tapaturmien määrä laski hieman edellisvuodesta. Sen sijaan vapaa-ajan tapaturmien määrä nousi hieman. Vuoden aikana asiakkaille korvattiin yhteensä 3 147 työajan tapaturmaa ja 771 vapaa-ajan tapaturmaa.

Kuva 2.

Uudet korvatut työ- ja vapaa-ajan tapaturmat. Työajan tapaturmien määrät laskivat hieman edellisvuodesta. Sen sijaan vapaa-ajan tapaturmien määrä nousi hieman.

Vuonna 2023 MATA-korvausasioiden käsittelyajat lyhenivät merkittävästi tehtyjen järjestelmä- ja prosessimuutosten sekä käsittelytyöhön osallistuvan henkilöstömäärän lisäämisen avulla.

Muun muassa hoito- ja lääkekorvausten nopeutunut käsittely näkyy vuonna 2023 tapaturma-asioiden hakemusmäärien kasvuna, koska käsittelyn nopeutuksen myötä olemme maksaneet enemmän yksittäisiä korvaussuorituksia aiemmin koostesuorituksina maksettujen korvausten sijaan. Työajan MATA-korvauksia haettiin 5 % ja vapaa-ajan MATA-korvauksia 7 % enemmän kuin edellisenä vuonna.

Tapaturmakorvausten käsittelyn tehostaminen ja käsittelyaikojen lyhentäminen entisestään on vuoden 2024 tärkeimpiä tavoitteitamme.

MATA-järjestelmästä maksettiin ansionmenetys-, kulu-, kuntoutus- ja muita korvauksia yhteensä 32,8 miljoonaa euroa. Luku sisältää sekä työajan vakuutuksen (28,9 miljoonaa euroa) että vapaa-ajan vakuutuksen (3,9 miljoonaa euroa) maksetut kustannukset.

Mela-sairauspäiväraha

Mela-sairauspäivärahaa maksetaan MYEL-vakuutetulle sairausvakuutuksen omavastuujalta. Vuoden aikana maksoimme Mela-sairauspäivärahaa 7 170 sairausjaksolta (2022: 7 211) yhteensä 2,3 miljoonaa euroa. Mela-sairauspäivärahan korvausmeno pysyi vuoden 2022 tasolla.

Lomitus

Mela korvaa maatalouslomituksen kustannukset kuntien hoitamille paikallisyksiköille valtion rahoittamana. Ohjeistamme ja koulutamme paikallisyksiköiden hallintohenkilöitä ja valvomme paikallisyksiköiden toiminnan lainmukaisuutta. Lomituspalveluita voivat saada myös YEL-vakuutetut turkistuottajat. Poronhoitajat voivat saada sijaisapua työkyvyttömyyden aikana.

Vuonna 2021 Melan käynnistämän paikallisyksikkörakenteen uudistaminen jatkui vuonna 2023. Paikallisyksiköiden yhdistyminen toteutui vaiheittain. Vuoden 2022 alussa yhdistyivät eteläisen Suomen paikallisyksiköt. Pohjois- ja Itä-Suomessa neljän paikallisyksikön toiminta-alueet laajenivat puolestaan vuoden 2023 alussa. Vuonna 2023 lomituspalveluiden toimeenpanosta vastasi 12 paikallisyksikköä. Vuoden 2023 aikana tehtiin ratkaisu kahden paikallisyksikön yhdistämisestä vuoden 2025 alussa.

Mela käynnisti paikallisyksiköiden toiminnan ohjauksen ja seurannan kehittämisen tavoitteena tukea paikallisyksiköitä jatkossa etupainotteisemmin. Paikallisyksiköiden määrän vähentyessä Melan on mahdollista panostaa aiempaa enemmän paikallisyksikkökohtaiseen tukeen.

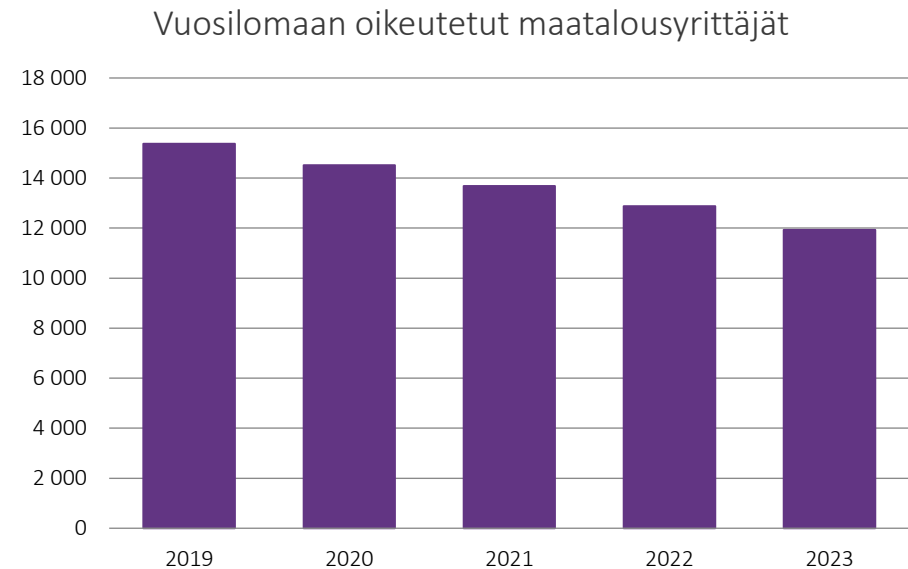
Lomituksen lukuja 2023

- **Maatalouslomituksen käyttökustannukset:** 106,5 miljoonaa euroa (2022: 113,3 miljoonaa euroa).
- **Maatalousyrittäjillä** oli oikeus 26 vuosilomapäivään, joista käytettiin keskimäärin 25,3 päivää (2022: 25,2).
- Vuosilomaan oikeutettuja kotieläinyrittäjiä 11 927
- Vuosilomaan oikeutettujen yrittäjien määrä väheni rakennemuutoksen johdosta 7,4 %.
- **Sijaisavun** käyttäjiä 3 560
- Sijaisavun käyttäjien määrä väheni 13,3 % edellisen vuoteen verrattuna.

- **Turkistuottajien** lomituspalvelulain mukaista vuosilomamahdollisuutta käytti 235 turkistuottajaa (2022: 314).
- Turkistuottajilla oli oikeus pitää 18 vuosilomapäivää ja saada lisäksi 120 tuntia maksullista lisävapaata.
- **Poronhoitajien** sijaisapujärjestelmän mukaista sijaisapua käytti vuoden aikana 177 poronhoitajaa (2022: 165).

Kuva 3.

Vuosilomaan oikeutettujen maatalousyrittäjien lukumäärän kehitys.

Asiakaspalvelu

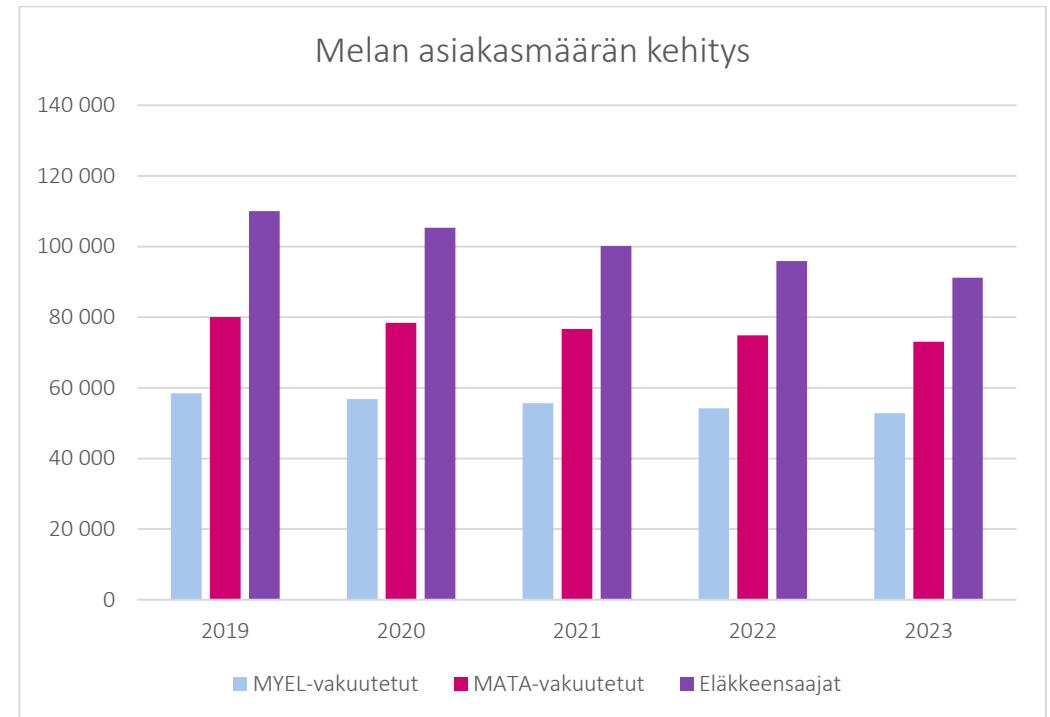
Palvelemme asiakkaitamme sähköisesti, puhelimitse ja kasvokkain asiakaspalvelupisteissämme. Mela-asiamiesten ympäri Suomen sijaitsevien vastaanottojen lisäksi tarjoamme kasvokkain tapahtuvaa asiakaspalvelua asiakaspalvelupisteillämme Kuopiossa, Seinäjoella ja pääkonttorissa Espoossa.

Asiakaskokemuksen parantaminen oli kuluneen vuoden aikana kehittämistoimenpiteittemme keskeinen tavoite. Asiakastyytyväisyys koheni edellisestä vuodesta ja saimme arvosanaksi 8,0. Tehostimme käsittelyprosesseja ja keskimääräinen hakemusten käsittelyaika lyheni. Lisäsimme sähköiseen asiointipalveluun toiminnallisuuden, joka lähettää asiakkaalle ilmoituksen asiointipalveluun saapuneesta viestistä. Kuopion asiakaspalvelupiste muutti syyskuussa suurempiin tiloihin Vuorikadulle ja siellä työskentelee kahdeksan henkilöä. Jatkamme kokonaisvaltaista asiakaskokemuksen kehittämistä ja toimintaprosessiemme sujuvoittamista myös uudella strategiakaudella.

Viestimme asiakkaillemme aktiivisesti Mela-turvan sisällöstä ja siihen liittyvistä muutoksista eri kanavissa ja alustoilla. Edistimme kampanjoilla asiakkaidemme vakuutusturvan kattavuutta ja ajantasaisuutta. Jatkoimme säännöllistä vakuutamattomien valvontaa eri asiakasryhmissämme.

Kuva 4.

Viimeisen viiden vuoden aikana Melan MYEL-vakuutettujen asiakkaiden määrä on vähentynyt keskimäärin 2,5 % vuodessa, MATA-vakuutettujen asiakkaiden 2,2 % vuodessa ja eläkkeensaajien 4,5 % vuodessa.

Henkilöstö

Melan uusi strategia vuosille 2024–2027 valmisteltiin ja lanseerattiin yhdessä henkilöstön kanssa marraskuussa 2023. Strategian jalkauttamisen tueksi valitsimme yhdessä henkilöstön keskuudesta jokaiseen tiimiin yhden tai useamman strategia-agentin. He edistävät strategian toteutumista arjessa. Lisäksi otimme käyttöön Idealaari-nimisen toimintatavan. Jokaisella melalaisella on mahdollisuus kirjata Idealaariin ehdotuksia toimenpiteistä, jotka sujuvoittavat toimintaamme.

Teimme Aluehallintoviraston loppuvuodesta 2022 Mela pääkonttorilla tekemän työsuojelutarkastuksen pohjalta toimenpidesuunnitelman henkisen kuormituksen havainnoimiseksi ja vähentämiseksi. Toimenpidesuunnitelman toimet otettiin käyttöön vuoden 2023 aikana. Konkreettisia toimenpiteitä olivat erityisesti henkisen jaksamisen ja kuormituksen MIND-kyselyn toteuttaminen sekä kyselystä nousseiden riskiryhmien kontaktoiminen työterveyshuollon toimesta. Näitä toimenpiteitä jatketaan vuoden 2024 aikana.

Melassa työskenteli vuoden 2023 lopussa 206 toimihenkilöä mukaan lukien Välitä viljelijästä -projektin 18 määräaikaista työntekijää (2022: 218). Vuoden keskimääräinen nettohenkilömäärä eli varsinainen toimihenkilövahvuus oli 173,8 (2022: 178,3) ilman Välitä viljelijästä -projektia. Mela-asiamiehiä toimihenkilöistä oli vuoden lopussa 30, joista 26 oli kokoaikaisia. Vuoden lopussa työsuhhteessa olevista toimihenkilöistä 71,8 % oli naisia ja 28,2 % miehiä. Henkilöstömme keski-ikä oli 49,6 vuotta (2022: 48,8).

Sairauspoissaolot laskivat hieman edellisvuodesta (2023: 3,8 %, 2022: 3,9 %, 2021: 3,0 %). Henkilöstömme vaihtuvuus laski myös hieman (2023: 8,2 %, 2022: 8,9 %, 2021: 6,0 %).

Henkilöstölle maksetut palkat ja palkkiot olivat 10,36 miljoonaa euroa, mikä oli noin 4,4 % enemmän kuin vuonna 2022. Välitä viljelijästä -projektin toimihenkilöiden palkat eivät sisälly edellä kerrottuun palkkasummaan.

Maatalouden rakennemuutoksen seurauksena lomituspalvelujen käyttäjien määrä on laskenut tasaisesti ja lomituksen paikallisyksiköiden määrää on vähennetty. Tästä johtuen myös Melan lomituspalvelut-yksikön työmäärä ja tehtävät ovat vähentyneet. Melan lomituspalveluissa käytiin muutosneuvottelut syksyllä 2023. Neuvotteluiden lopputuloksena yhden vakinaisen toimihenkilön työsopimus sanottiin irti ja hänelle tarjottiin muita tehtäviä Melassa.

Melalle myönnettiin jälleen vuonna 2023 Innostavimmat työpaikat -tunnus. Tunnus perustuu Melassa tehtyyn henkilöstötutkimukseen ja sen tuloksissa näkyy pitkäjänteinen työmme henkilöstön hyvinvoinnin parantamiseksi, sillä sekä tutkimuksen kokonaistulos että kaikki mitatut osa-alueet – sitoutuminen, johtaminen, suorituskyyky ja omistautuneisuus – ovat Melassa selvästi ulkoisen vertailuaineiston yläpuolella. Kokonaistuloksen kertova PeoplePower-indeksi nousi yli kuusi pistettä edellisestä kerrasta, mikä on erittäin merkittävä muutos.

Jatkoimme hybridityöskentelyä ja käynnistimme pääkonttorissa toimitilamutoksen suunnittelun, jotta tilamme palvelisivat parhaalla mahdollisella tavalla nykyistä työskentelytapaa. Myös Kuopion asiakaspalvelupiste sai uudet tilat vuoden aikana.

Talous ja tehokkuus

Liikekulut

Kokonaisliikekulumme nousivat maltillisesti. ICT-kuluissa oli selkeää alenemaa, mutta kokonaisliikekulut nousivat erityisesti vakuutusalan uuteen työehtosopimukseen sisältyneen palkkaratkaisun myötä.

- Melan kokonaisliikekulut olivat 27,3 miljoonaa euroa (2022: 27,0).
- Palkkojen ja muiden henkilöstökulujen osuus 12,1 miljoonaa euroa (2022: 11,6)
- ICT-kulut 10,9 miljoonaa euroa (2022: 11,5).

Sijoitustoiminta

Sijoitustoimintamme perustuu hallituksen vuosittain vahvistamaan sijoitussuunnitelmaan.

Melan sijoitukset olivat vuoden lopussa markkina-arvoltaan 362,6 miljoonaa euroa (2022: 324,3) sisältäen sijoitustilit.

Vuoden lopussa markkina-arvoisesta sijoituspääomasta oli

- korko- ja korkorahastosijoituksia 39,5 %
- osake- ja osakerahastosijoituksia 44,9 %
- kiinteistö- ja kiinteistörahastosijoituksia oli 11,7 %
- vaihtoehtoisia sijoituksia 3,9 %.

Sijoitusten arvo

- Sijoitustoiminnan kirjanpidollinen nettotuotto oli 11,8 miljoonaa euroa (2022: -7,4).
- Käyvin arvoin laskettu tulos oli 8,2 % sitoutuneelle pääomalle (2022: -11,1 %)
- Sijoitusten viiden vuoden reaalituotto oli 1,7 %
- Sijoitusten kymmenen vuoden reaalituotto oli 2,6 %.

Sijoitustoiminnan tuotto-, riski- ja muita tunnuslukuja sekä niiden laskentaperiaatteita on kuvattu tarkemmin tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Vuotta 2023 hallitsivat sekä korkea inflaatio ja siitä johtuneet korkeat korot, Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan sekä viimeisimpänä Lähi-idän kriisitilanne.

Osakemarkkinoiden tuotto on pääosin ollut vuoden jokaisena kuukautena positiivinen. Merkittävämpi takaisku oli maaliskuussa ilmenneet pankkien (Silicon Valley Bank ja Credit Suisse) vaikeudet, jotka aiheuttivat osakekurssien lisäksi korkojen heilahtelua. Sijoittajat säikähtivät uuden pankkikriisin mahdollisuutta, mutta ainakaan tällä erää tapahtuneella ei ollut suurempia seurauksia. Kummallakin pankilla oli omat ongelmansa, jotka pystyttiin ratkaisemaan. Kesän jälkeen elokuussa kurssit olivat negatiivisia kautta linjan, kun kesän jälkeinen markkina etsi suuntaa. Loppuvuosi oli kuitenkin hyvin positiivinen.

Kiina ei päässyt sellaiseen vauhtiin kuin alkuvuodesta ajateltiin koronasulkujen päättyttyä. Kiinaa vaivaavat edelleen kiinteistösektorin ongelmat sekä hitaasti kehittynyt taloudellinen toimeliaisuus.

Lokakuun alussa alkanut konflikti Gazan alueella nosti epävarmuutta markkinoilla ja merkittävin vaikutus nähtiin raaka-aineiden, erityisesti öljyn hintakehityksessä. Raakaöljyn hinta kohosi sijoittajien pelätessä konfliktin laajenemista ja sen vaikutusta öljyn tuotantoon laajemmin. Öljyn hinta heilui lokakuun aikana, mutta päättyi kuitenkin lopulta syyskuun hintapiikin alapuolelle.

Vaikka vuosi 2023 sisälsi erilaisia haasteellisia tapahtumia, oli se kuitenkin sijoittajille varsin positiivinen. Näistä haasteista huolimatta keskeiset osakemarkkina- sekä korkoindeksit päättyivät tuntuvaan nousuun. Maailman osakemarkkinoiden tuotto ylitti 20 prosenttia paikallisvaluutassa mitattuna. Yhdysvalloissa osakeindeksien nousua veti isojen teknologiayhtiöiden vahva kurssikehitys. Euroopassa osakemarkkinoiden kehitys oli pääsääntöisesti maltillisempaa. Suomen pörssin tuotto oli kansainvälisesti vertailtuna heikko. Korkosijoituksista parhaiten tuottivat sijoitukset riskisiin yrityslainoihin ja kehittyvien markkinoiden lainoihin. Myös euroalueen yritys- ja valtionlainsijoitukset tuottivat hyvin.

Valtion ja Kansaneläkelaitoksen maksuosuudet

Valtion maksuosuus ilman lomitusta oli 827,7 miljoonaa euroa (2022: 778,5).

- Valtion osuus kattoi 82,7 % korvausmenoistamme.
- Lomitustoiminnan kuluina valtio maksoi 123,3 miljoonaa euroa (2022: 131,4).

Kansaneläkelaitoksen maksuosuus oli 8,8 miljoonaa euroa, mikä on 24,8 % työajan MATAn vuotuisesta rahoitettavasta kokonaiskustannuksesta.

Asiakkaiden maksuosuus

Maatalousyrittäjien ja apurahansaajien pakolliset vakuutusmaksut laskutetaan neljässä erässä. Vapaaehtoiset tapaturmavakuutusmaksut laskutetaan yhdessä erässä.

Melan vakuutusmaksulaskutus oli 188,9 miljoonaa euroa.

- maatalousyrittäjien osuus 172,1 miljoonaa euroa
- apurahansaajien osuus 16,8 miljoonaa euroa.

Osa vakuutetuista tarvitsi lisämaksuaikaa vakuutusmaksuilleen. Vakuutusmaksuille voidaan antaa enintään 2 vuotta viivästyskorollista maksuaikaa.

Vastuuvelka

Apurahansaajien MYEL-vakuutusmaksuvastuu otti historiansa toiseksi suurimman pyrähdyn ylöspäin, kun sijoitustoiminnan tuotot riittivät jälleen kattamaan sekä eläkemenoja että hoitokulut ja vakuutusmaksutulo siirtyi sellaiseen vastuuvelkaan.

Maatalousyrittäjien MYEL-vakuutusmaksuvastuun muutos kääntyi myös positiiviseksi – ensimmäistä kertaa sitten vuoden 2016. Positiivinen etumerkki oli sekä sijoitustoiminnan että liikekulujen ansiota.

Työajan ja vapaa-ajan MATAn korvausvastuut pysyivät lähes ennallaan. Vapaa-ajan MATAn kasvanut vakuutusmaksutulo kasvatti hieman vapaa-ajan MATAn korvausvastuuta, kun taas liian alhainen työajan vakuutusmaksutulo pienensi hieman työajan MATAn korvausvastuuta.

Taloutta kuvaavat tunnusluvut esitämme tilinpäätöksen liitetiedoissa tarkemmin.

Prosessien ja toiminnan kehittäminen

Jatkoimme liiketoiminnan ja tietohallinnon työnjakoon liittyviä perehdytyksiä vuonna 2023.

Tietoturvaan liittyvää kehitystä jatkettiin vuonna 2023. Otimme käyttöön SOC-palvelun ja haavoittuvuuksien skannauksen, joiden myötä Melan näkyvyys mahdollisiin tietoturvauhkiin ja niihin ennalta varautuminen ja reagoimiskyky on parantunut merkittävästi.

Melaan kohdistettujen ja tunnistettujen vakavien tietoturvahyökkäyksien lukumäärä on ollut maltillinen. Edelleenkin sellaisia palvelunestohyökkäyksiä, jotka olisivat vaikuttaneet Melan palveluiden saatavuuteen, ei ole ollut. Olemme tarkoituksellisesti lisänneet tietoturvaresursseja ja näin voimme jatkossa paremmin tukea organisaatiota ja kehittää henkilöstön tietoturvaosaamista.

Apurahan myöntäjien järjestelmän uusiminen aloitettiin.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Hallitus valvoi suunnitelmien ja sisäisen valvonnan toteutumista riskienhallinnan, compliance officerin, tietosuojavastaavan, sisäisen tarkastuksen ja tilintarkastajien vuosittaisten raporttien pohjalta.

Jatkoimme sisäisen valvonnan kehittämistä luomalla sisäisen valvonnan tilan

seurantaan yksikkötasolle ulottuvan prosessin. Paransimme rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnasta annetun lain periaatteiden toteutumista ns. pakoteseurantaa tehostamalla ja täsmentämällä Melan sisäistä rahanpesun torjuntaohjetta.

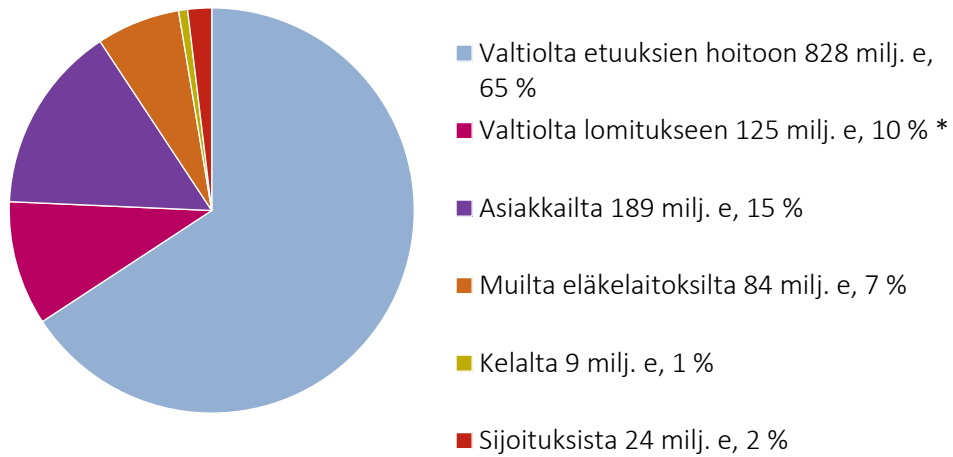
EU:n whistleblower-direktiiviin mukainen ilmoittajansuojelulain velvoittama whistleblowing-kanava otettiin käyttöön joulukuussa.

Keväällä esiintyi jonkin verran Melan suojattua sähköpostiviestiä muistuttavia kalasteluviestejä, joihin reagoimme tilanteeseen liittyneen yhteistyökumppanimme kanssa ohjeistamalla asiakkaita tunnistamaan aidon viestin väärennetyistä. Loppuvuodesta tehostimme viestintämme tietoturvaa ottamalla käyttöön Traficomin rekisteröimän tekstiviestien lähettäjä tunnusteen.

Tarkempi kuvaus riskienhallintatoiminnoista löytyy tilinpäätöksen liitetiedoissa.

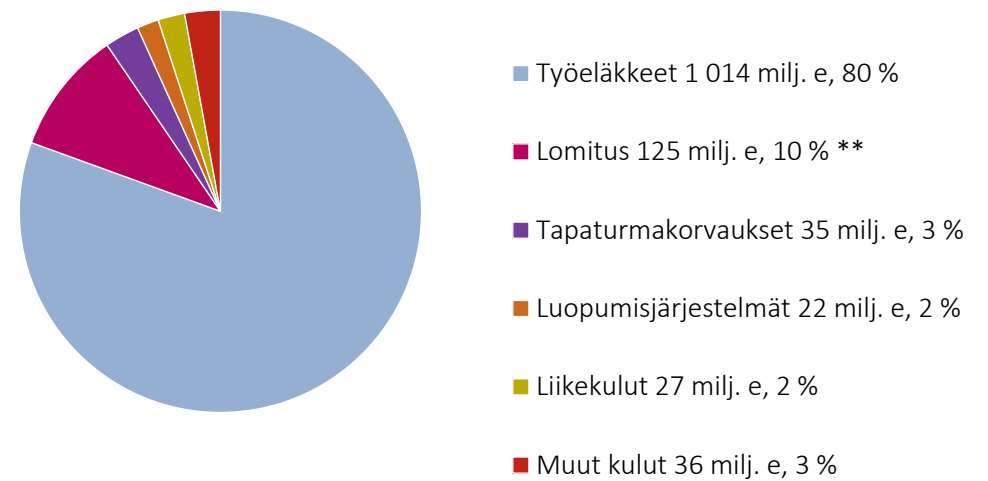
Melan tuotot ja kulut pääryhmittäin vuonna 2023

Tuotot 1 259 milj. euroa

*sis. Välitä viljelijästä -projektin, 2,1 milj. e

Kulut 1 259 milj. euroa

** sis. Välitä viljelijästä -projektin, 2,1 milj. e

Melan hallintoelimet 2023

VALTUUSKUNTA

Puheenjohtaja

Maanviljelijä Mika Nieminen (2008–)

Varapuheenjohtaja

Johtaja Karoliina Kiuru (2020–)

VARSINAISET JÄSENET

Maa- ja metsätalousministeriön edustajat

Hallitusneuvos Tanja Viljanen (1.1.2023–)

Henkilökohtainen varajäsen

Osastonjohtaja Marja Husu (1.1.2023–)

Sosiaali- ja terveysministeriön edustajat

Hallitusneuvos Liisa Perttula (1.1.2023–)

Henkilökohtainen varajäsen

Johtaja Faiz Alsu hail (1.1.2023–)

Valtiovarainministeriön edustajat

Lainsäädäntöneuvos Jyri Inha (2012–)

Henkilökohtainen varajäsen

Budjettineuvos Johanna von Knorring-Rosenlew (1.1.2023–)

Maatalousyrittäjien edustajat

Maatalousyrittäjä Eija Komulainen (2020–)

Henkilökohtainen varajäsen

Agrologi Markku Karjalainen (2008–)

Maanviljelijä Marita Miettinen (2017–)

Henkilökohtainen varajäsen

Maatalousyrittäjä Jouko Åkerlund (1.1.2023–)

Maanviljelijä Martti Mäkelä (2017–)

Henkilökohtainen varajäsen

Maatalousyrittäjä Leo Lankinen (1999–)

Maa- ja metsätalousyrittäjä Sanna Hämäläinen (2020–)

Henkilökohtainen varajäsen

Maanviljelijä Lassi-Antti Haarala (2017–)

Maanviljelijä Asko Ojala (2014–)

Henkilökohtainen varajäsen

Emäntä Erika Koivumäki (2017–)

Maanviljelijä Kallepekka Toivonen (2017–)

Henkilökohtainen varajäsen

Emäntä Elina Heino (1999–)

Maanviljelijä Thomas Antas (2020–)

Henkilökohtainen varajäsen

Maanviljelijä Birgitta Eriksson-Paulson (2020–)

Toiminnanjohtaja Anne Ollila (2011–)

Henkilökohtainen varajäsen

Puheenjohtaja Mika Kavakka (1.1.2023–)

Ammattikalastaja Jarno Aaltonen (1.1.2023–)

Henkilökohtainen varajäsen

Toiminnanjohtaja Vesa Karttunen (1996–)

Apurahansaajien edustajat

Toiminnanjohtaja Johanna Moisio (2020–)

Henkilökohtainen varajäsen

Lakimies Mia Weckman (2020–)

HALLITUS

Puheenjohtaja

Puheenjohtaja Juha Marttila (2009–)

Varapuheenjohtaja

Johtaja Allan Paldanius (20.10.2021–)

VARSINAISET JÄSENET

Osastopäällikkö Minna-Mari Kaila (1.1.2023 –)

Henkilökohtainen varajäsen

Maatalousneuvos Taina Vesanto (1.1.2023 –)

Budjettineuvos Outi Luoma-aho (2020–)

Henkilökohtainen varajäsen

Budjettineuvos Marko Synkkänen (1.1.2023 –)

Finanssineuvos Minna Liuttu (2017–)

Henkilökohtainen varajäsen

Johtaja Liisa Siika-aho (1.1.2023 –)

Puheenjohtaja Mats Nylund (2020–)

Henkilökohtainen varajäsen

Maanviljelijä Johanna Nyman (2020–)

Maatalousyrittäjä Eeva Korimäki 1.1.2023 –)

Henkilökohtainen varajäsen

Maatalousyrittäjä Sirpa Alkkiomäki (1.1.2023 –)

Maatalousyrittäjä Kati Partanen (2011–)

Henkilökohtainen varajäsen

Maatalousjohtaja Johan Åberg (2017–)

Maatalousyrittäjä Henna Vuotila (2017–)

Henkilökohtainen varajäsen

Maanviljelijä Juha Hirvinen (2017–)

Sihteeri

Lakiasiainpäällikkö Sonja Lilius

TYÖVALIOKUNTA

Puheenjohtaja

Puheenjohtaja Juha Marttila

Jäsenet

Johtaja Allan Paldanius

Budjettineuvos Outi Luoma-aho

Maatalousyrittäjä Kati Partanen

Toimitusjohtaja Heli Backman

Sihteeri

Johtaja Jarmo Aalto

TILINTARKASTAJA

PricewaterhouseCoopers Oy

Päävastuullinen tilintarkastaja KHT Jukka Paunonen

RATKAISUTOIMINNAN VALVOJAT

Puheenjohtaja

Maatalousyrittäjä Kati Partanen

Varapuheenjohtaja

Puheenjohtaja Mats Nylund

Jäsenet

Maatalousyrittäjä Eeva Korimäki

Finanssineuvos Minna Liuttu

Maatalousyrittäjä Henna Vuotila

Maatalousjohtaja Johan Åberg

Asiantuntija

Lakimies Ulla Suotunen

Sihteeri

Lakimies Jaana Laine

MATA-KORVAUSLAUTAKUNTA

Puheenjohtaja

Hallitussihteeri Milla Mustamäki (14.8.2023 asti)

Hallitussihteeri Emmi Äärynen (9.10.2023 alkaen)

Varapuheenjohtaja

Neuvotteleva virkamies Kirsi Terhema

Jäsenet

Tutkimuspäällikkö Juha Lappalainen

Maa- ja metsätalouden asiantuntija Christoffer Ingo

Asiantuntija Saara Patama

Takon toimiston päällikkö, lakimies Kirsi Salo

Ylilääkäri Esa Koskinen, varalla asiantuntijalääkäri Jari Rechardt

Johtaja Antti Huhtamäki (8.10.2023 asti)

Johtaja Mika Paananen (9.10.2023 alkaen)

Lakiasianpäälikkö Sonja Lilius

Yksikönpäällikkö Sanna Helve-Tuomainen

Sihteeri

Lakimies Jaana Laine

TAPATURMA-ASIAIN TYÖTURVALLISUUSJAOSTO

Puheenjohtaja

Johtaja Päivi Wallin

Varapuheenjohtaja

Maatalousyrittäjä Eeva Korimäki

Jäsenet

Maanviljelijä Juha Hirvinen

Virkamies Mikko Horko

Budjettineuvos Marko Synkkänen

Maatalousjohtaja Johan Åberg

Johtaja Päivi Wallin

Yksikönpäällikkö Pirjo Saari

Yksikönpäällikkö Sanna Helve-Tuomainen (9.10.2023 alkaen)

Lääkäriasiantuntija

Ylilääkäri Esa Koskinen

Sihteeri

Työterveyshuollon asiantuntija Arja Peltomäki-Vastamaa

KALASTAJIEN JA PORONHOITAJIEN NEUVOTTELUKUNTA

Puheenjohtaja

Toimitusjohtaja Heli Backman

Jäsenet

Poromies Pirta Hattukangas

Toimitusjohtaja Kim Jordas

Toiminnanjohtaja Vesa Karttunen

Poroisäntä Ari Kustula

Poroisäntä Antti Pätsi

Kalastusbiologi Malin Lönnroth

Poroelinkeinonharjoittaja Anne Näkkäläjärvi

Henkilökohtainen varajäsen

poroisäntä Iisko-Henrik Näkkäläjärvi

Ammattikalastaja Jarno Aaltonen

Poromies Veikko Feodoroff

Henkilökohtainen varajäsen

Elinkeinosihteeri Laura Olsen-Ljetoff

Johtaja Antti Huhtamäki (8.10.2023 asti)

Johtaja Mika Paananen (9.10.2023 alkaen)

Johtaja Päivi Wallin

Sihteeri

Lakiasiainpäällikkö Sonja Lilius

LOMITUSASIOIDEN NEUVOTTELUKUNTA

Puheenjohtaja

Toimitusjohtaja Heli Backman

Jäsenet

Maanviljelijä Tommy Ehre

Työmarkkina-asiamies Arto Vallivaara

Johtava työmarkkina-asiamies Suvi Kämäri (30.11.2023 asti)

Työmarkkina-asiamies Mari Kokko (4.12.2023 alkaen)

Toiminnanjohtaja Rea Puustinen

Talous- ja henkilöstöpäällikkö Tiina Helmi

Lakimies Maire Lumiaho

Budjettineuvos Outi Luoma-aho

Hallitussihteeri Anne Vänskä

Lomituspäällikkö Sakari Eerola

Maatalousyrittäjä Asko Miettinen

Maatalousylitarkastaja Anne Vainio

Maatalousyrittäjä Henna Vuotila

Erityisasiantuntija Taina Väre

Johtaja Päivi Wallin

Yksikönpäällikkö Elina Montonen

Lakiasiainpäällikkö Sonja Lilius

Sihteeri

Lakimies Kirs Gröhn

APURAHANSAAJIEN NEUVOTTELUKUNTA

Puheenjohtaja

Toimitusjohtaja Heli Backman

Jäsenet

Kulttuuriasiainneuvos Mari Karikoski

Lainsäädäntöneuvos Jyri Inha

Hallitussihteeri Katariina Pursimo

Lakimies Martin Löfman

Erityisasiantuntija Ansa Aarnio

Toiminnanjohtaja Karoliina Huovila

Henkilökohtainen varajäsen

Toiminnanjohtaja Elina Kuusikko

Toiminnanjohtaja Vappu Verronen

Henkilökohtainen varajäsen

Juristi Aura Lehtonen (27.8.2023 asti)

Juristi Viivi Kuosa (28.8.2023 alkaen)

Erityisasiantuntija Miia Ijäs-Idrobo

Henkilökohtainen varajäsen

Toiminnanjohtaja Johanna Moisio

Johtava asiantuntija Miia Kannisto

Henkilökohtainen varajäsen

Johtava asiantuntija Katri Ojala

Johtaja Antti Huhtamäki (31.8.2023 asti)

Johtaja Mika Paananen (1.9.2023 alkaen)

Johtaja Päivi Wallin

Lakiasiainpäällikkö Sonja Lilius

Sihteeri

Riskienhallintapäällikkö Henri Virtanen

YHTEISTOIMINTARYHMÄ

TYÖNANTAJAN EDUSTAJAT

Puheenjohtaja

Toimitusjohtaja Heli Backman

Jäsenet

Henkilöstö- ja viestintäpäällikkö Minna Gardemeister, sihteeri (21.7.2023 asti)

Henkilöstöpäällikkö Juhana Toivonen, sihteeri (1.12.2023 alkaen)

Vakuutus- ja asiakaspalvelun yksikön päällikkö Sirkku Rekola

TOIMIHENKILÖIDEN EDUSTAJAT

Toimihenkilöyhdistyksen puheenjohtaja ja työsuojeluvaltuutettu Anna-Kaisa Paasonen

1. työsuojeluvaravaltuutettu Eero Kallio

2. työsuojeluvaravaltuutettu Asko Ikonen

Pääluottamusmies Sanna Vuorenmaa

Varapääluottamusmies Anna Soukkanen

Toimihenkilöyhdistyksen valitsema jäsen Johannes Mäkinen

Varajäsenet

Työnantajan varajäsen tietohallintopäällikkö Arja Raatikainen

Toimihenkilöyhdistyksen valitsema jäsen Ari Jouhki

Toimihenkilöyhdistyksen valitsema jäsen Maarit Engström

Toimihenkilöyhdistyksen valitsema jäsen Laura Mononen

JOHTORYHMÄ

Toimitusjohtaja Heli Backman

Johtaja Jarmo Aalto

Johtaja Antti Huhtamäki (31.10.2023 asti)

Johtaja Päivi Wallin

Johtaja Mika Paananen (1.9.2023 alkaen)

Asiantuntijat

Aktuaari Jorma Kinnunen

Lakiasiainpäällikkö Sonja Lilius

Henkilöstöpäällikkö Juhana Toivonen (1.12.2023 alkaen)

Johtoryhmän sihteeri

Henkilöstö- ja viestintäpäällikkö Minna Gardemeister (21.7.2023 asti)

Johtava viestintäasiantuntija Julia von Flittner (12.9.2023 alkaen)

Henkilöstön edustaja

Tekninen tukihenkilö Jari Kangas

Henkilöstön varaedustaja

Vakuutusratkaisija Ari Jouhki

Melan vuosi lukuina 2023

Keskeiset luvut

Keskeiset luvut	Lukumäärä	Muutos % 2022–2023	Milj. euroa	Muutos % 2022–2023
MYEL-vakuutettuja oli	52 878 ¹⁾	–2	–	–
Työajan tapaturmavakuutettuja oli	73 049 ¹⁾	–2	–	–
Vapaa-ajan tapaturmavakuutettuja oli	47 839 ¹⁾	–3	–	–
Eläkkeensaajia oli ²⁾	90 923 ¹⁾	–5	–	–
Eläkkeitä maksettiin	115 940 ¹⁾	–5	1 044,0	6
– työeläkkeitä	110 087 ¹⁾	–5	1 013,5	6
– luopumiseläkkeitä	4 216 ¹⁾	–14	14,8	–9
– tapaturmaeläkkeitä ³⁾	1 637 ¹⁾	–4	15,7	4
Luopumistukia maksettiin	614 ¹⁾	–35	7,4	–37
Työajan vahinkoja korvattiin	7 286 ⁴⁾	–5	29,0	1
Vapaa-ajan vahinkoja korvattiin	1 091 ⁴⁾	2	3,9	–2
Ryhmähenkivakuutuskorvauksia maksettiin	50 ⁴⁾	–9	0,7	–20
Mela-sairauspäivärahoja maksettiin	7 170 ⁴⁾	–1	2,3	4
Vuosilomaa käyttäneitä yrittäjiä oli	11 595 ⁴⁾	–7	–	–
Päiviä lomitettiin	506 905 ⁴⁾	–6	–	–
Vuosilomapäiviä yrittäjää kohti	25,3 ⁴⁾	–	–	–
Maatalouslomituksen käyttökustannukset	–	–	106,5	–6

1) Määrä 31.12.

2) Ei sisällä tapaturmaeläkkeitä

3) Työaika ja vapaa-aika, tapaturma- ja perhe-eläke

4) Vuoden aikana

Melan maksamat eläkkeet

Eläkkeet	Lukumäärä 31.12.	Muutos % 2022–2023	Keskim. e/kk ²⁾	Milj. euroa	Muutos % 2022–2023
Eläkkeensaajia oli ¹⁾	90 923	–5	–	–	–
Eläkkeitä maksettiin	115 940	–5	753	1 044,0	6
Vanhuuseläkkeitä	81 622	–5	889	876,8	6
– maatalousyrittäjät	81 337	–5	889	876,3	6
– apurahansaajat	290	12	1 107	0,477	22
Osittaisia vanhuuseläkkeitä	1 236	5	600	9,0	66
– maatalousyrittäjät	1 210	5	602	9,0	66
– apurahansaajat	26	37	467	0,020	46
Osa-aikaeläkkeitä	0	–100	–	0,008	–49
Työuraeläkkeitä	2	–33	–	0,040	14
– maatalousyrittäjät	2	–33	–	0,040	14
– apurahansaajat	0	–	–	0,0	–
Työkyvyttömyyseläkkeitä	2 533	–8	1 100	37,2	3
– maatalousyrittäjät	2 499	–8	1 103	37,0	3
– apurahansaajat	35	0	866	0,218	55
Perhe-eläkkeitä	24 694	–5	355	90,4	5
– maatalousyrittäjät	24 685	–5	354	90,4	5
– apurahansaajat	9	29	1 043	0,043	27
MYEL-kuntoutus ja muut kustannukset	–	–	–	0,7	–3
Luopumiseläkkeitä	4 216	–14	269	14,8	–9
Tapaturmaeläkkeitä ³⁾	1 404	–4	779	13,5	5
Perhe-eläkkeitä ³⁾	233	–2	823	2,2	2
Perhe-eläkkeen edunsaajia ³⁾	268	–1	715	–	–

1) Ei sisällä tapaturmaeläkkeitä

2) Melan maksama kokonaiseläke 31.12.

3) Työaika ja vapaa-aika

Alkaneet uudet Melan eläkkeet

Alkaneet uudet eläkkeet	Lukumäärä	Muutos % 2022–2023	Keskim. e/kk ¹⁾
Uusia eläkkeitä alkoi	2 575	–26	–
Vanhuuseläkkeitä	592	–40	1 453
– maatalousyrittäjät	570	–41	1 469
– apurahansaajat	22	5	1 030
Osittaisia vanhuuseläkkeitä	367	–51	565
– maatalousyrittäjät	355	–52	572
– apurahansaajat	12	0	367
Työuraeläkkeitä	1	–67	–
– maatalousyrittäjät	1	–67	–
– apurahansaajat	0	–	–
Työkyvyttömyyseläkkeitä	173	–7	1 246
– maatalousyrittäjät	169	–8	1 246
– apurahansaajat	4	0	–
Perhe-eläkkeitä	1 442	–8	342
– maatalousyrittäjät	1 439	–8	341
– apurahansaajat	3	–	–

1) Melan maksama kokonaiseläke 31.12.

MATA-tapaturmavakuutuksen korvaukset

MATA-tapaturmavakuutuksen korvaukset	Lukumäärä	Muutos % 2022–2023	Milj. euroa	Muutos % 2022–2023
Uusia tapaturmia	3 147	–4	–	–
Uusia ammattitauteja	73	3	–	–
Uusia vapaa-ajan vahinkoja	771	7	–	–
Työvahinkokorvauksia maksettiin	7 286 ¹⁾	–5	29,0	1
– kulukorvauksia	–	–	6,2	6
– päivärahoja	–	–	6,3	–10
– tapaturmaeläkkeitä	–	–	12,3	5
– perhe-eläkkeitä	–	–	1,9	1
– haittarafoja	–	–	0,8	–8
– muita korvauksia	–	–	0,3	31
– kuntoutusta	–	–	1,1	4
Vapaa-ajan vahinkokorvauksia maksettiin	1 091 ¹⁾	2	3,9	–2
– kulukorvauksia	–	–	0,7	–9
– päivärahoja	–	–	1,3	–3
– tapaturmaeläkkeitä	–	–	1,2	6
– perhe-eläkkeitä	–	–	0,2	10
– haittarafoja	–	–	0,2	30
– muita korvauksia	–	–	0,1	0
– kuntoutusta	–	–	0,2	–34

1) Uudet ja vanhat vahingot

Melan vakuutukset ja vakuutusmaksut

Vakuutukset ja vakuutusmaksut	Lukumäärä	Muutos % 2022–2023	Milj. euroa	Muutos % 2022–2023
Uusia MYEL-vakuutuksia alkoi ¹⁾	7 724	–23	–	–
–maatalousyrittäjät	1 637	–48	–	–
–apurahansaajat	6 087	–12	–	–
MYEL-vakuutettuja 31.12.	52 878	–2	–	–
–maatalousyrittäjät	48 859	–3	–	–
–apurahansaajat	4 038	1	–	–
Työajan MATA-vakuutettuja 31.12.	73 049	–2	–	–
–maatalousyrittäjät	69 030	–3	–	–
–apurahansaajat	4 038	1	–	–
Vapaa-ajan MATA-vakuutettuja 31.12.	47 839	–3	–	–
–maatalousyrittäjät	47 135	–3	–	–
–apurahansaajat	714	6	–	–
Pakollinen MYEL- ja MATA-vakuutus	52 985	–2	–	–
–maatalousyrittäjät	48 903	–3	–	–
–apurahansaajat	4 082	1	–	–
Vapaaehtoinen MYEL-vakuutus	1 364	–1	–	–
Vapaaehtoinen työajan MATA-vakuutus	22 822	–2	–	–
Vapaa-ajan MATA-vakuutus	47 839	–3	–	–
Vakuutusmaksuja perittiin ²⁾	–	–	189,0	0
–MYEL-vakuutus	–	–	173,4	0
maatalousyrittäjät	–	–	156,8	0
apurahansaajat	–	–	16,6	–2
–ryhmähenkivakuutus	–	–	0,4	–49
maatalousyrittäjät	–	–	0,4	–49
apurahansaajat	–	–	0,0	–105
–MATA-työtapaturmavakuutus	–	–	11,0	–1
maatalousyrittäjät	–	–	10,8	0
apurahansaajat	–	–	0,1	–1
–vapaa-ajan MATA-tapaturmavakuutus	–	–	4,2	8

1) Vuoden aikana

2) Luottotappiot vähennettynä

Valtion osuudet Melan menoista

Valtion osuus oli	Prosenttia	Milj. euroa	Muutos % 2022–2023
MYEL-korvausmenoista	83,2	791,1	8
–ryhmähenkivakuutuksen korvausmenoista	33,3	0,2	–20
Työajan MATAn kokonaiskustannuksesta	31,1	11,0	–12
Sairauspäivärahan kokonaiskustannuksesta	100,0	2,5	4
Luopumiseläkemenosta	100,0	14,8	–9
Luopumistukimenoista	100,0	8,0	–35
Lomitusmenoista	100,0	123,3	–6